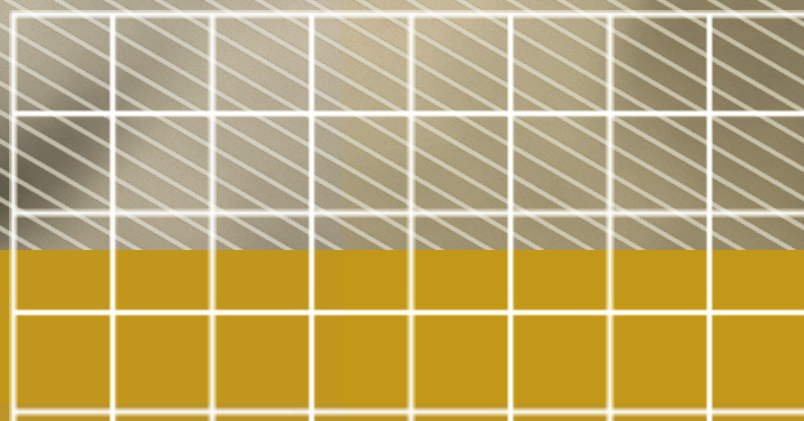

CZUJNIKI CZADU

Kontrola Inspekcji Handlowej

INFORMACJA

o wynikach kontroli bezpieczeństwa czujników czadu

Termin: IV kwartał 2020 roku i III kwartał 2021 roku.

Kontrolujący w ramach planu: łącznie 12 wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej, w tym 8 w 2020 roku: Białystok, Gorzów Wlkp., Kraków, Lublin, Olsztyn, Poznań, Szczecin, Wrocław oraz 8 w 2021 roku: Bydgoszcz, Gdańsk, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Szczecin.

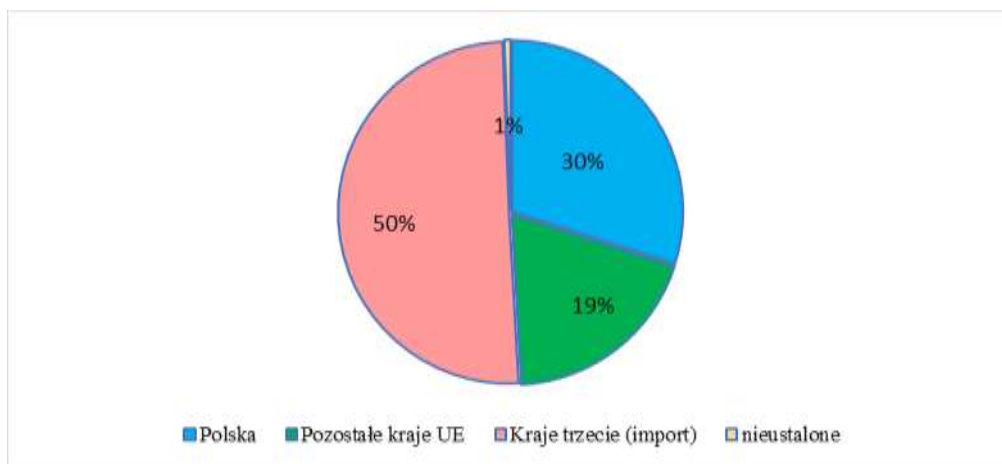
Cel kontroli: ocena bezpieczeństwa czujników czadu – wykrywaczy tlenku węgla przeznaczonych do pracy ciągłej w warunkach domowych, pod kątem spełniania wymagań bezpieczeństwa określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów, z uwzględnieniem kryteriów zawartych w normie *PN-EN 50291-1:2018-06 Urządzenia elektryczne do wykrywania tlenku węgla w pomieszczeniach domowych. Część 1: Metody badań i wymagania*, w tym przeprowadzenie badań laboratoryjnych oraz eliminowanie z rynku tych produktów, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia i życia użytkowników.

Zakres podmiotowy kontroli: kontrolami objęto 84 przedsiębiorców, w tym:

- 38 placówek detalicznych,
- 27 placówek detalicznych wielkopowierzchniowych,
- 12 sprzedawców hurtowych,
- 3 importerów,
- 3 producentów,
- 1 pierwszego dystrybutora.

Zakres przedmiotowy kontroli: łącznie skontrolowano 167 czujników czadu.

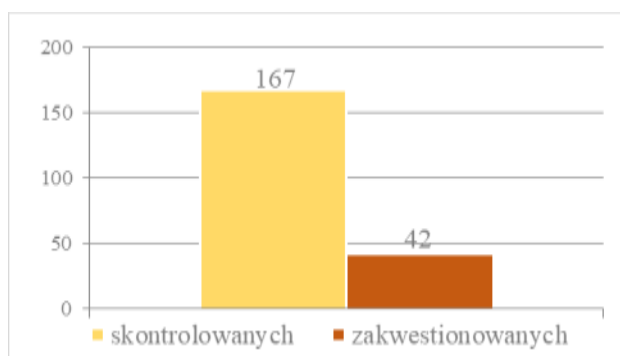
Wykres 1. Pochodzenie skontrolowanych produktów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej

Wyniki kontroli: ogółem zakwestionowano 42 partie produktów (co stanowi 25,2 % wszystkich skontrolowanych), z czego w 1 przypadku stwierdzono wady stwarzające zagrożenie dla użytkowników.

Wykres 2. Porównanie partii ogółem skontrolowanych i zakwestionowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej

W trakcie kontroli inspektorzy wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej pobrali próbki 16 modeli czujników do badań laboratoryjnych w zakresie zgodności z pkt 6.3.4 (próg alarmowy D – 300 ppm) normy PN-EN 50291-1:2018-06 – patrz załącznik do informacji z kontroli.

Testy dały wyniki negatywne **w jednym przypadku** – w trakcie badania tlenkiem węgla o stężeniu 300 ppm w badanych trzech egzemplarzach czujnika tlenu węgla nie zadziałała sygnalizacja optyczna i akustyczna (zgodnie z normą alarm powinien zadziałać przed czasem 3 minut).

Nieprawidłowości w oznakowaniu stwierdzono we wszystkich zakwestionowanych partiach czujników węgla. Najczęstsze uchybienia to:

- brak oznaczeń/ostrzeżeń bezpośrednio na produkcie lub na opakowaniu – 33 przypadki,
- niekompletne zapisy w instrukcji użytkownika – 22 przypadki,

Ponadto stwierdzono także inne braki: oznaczenia/ostrzeżenia na produkcie wyłącznie w języku obcym, rozbieżność pomiędzy oznakowaniem produktu a instrukcją użytkownika.

Działania Inspekcji Handlowej: nieprawidłowości stwierdzono u 27 przedsiębiorców, tj. u 32,2 % skontrolowanych podmiotów gospodarczych. Uzupelnienie braków w przypadku partii produktów, w których stwierdzono wyłącznie nieprawidłowości w oznakowaniu, następowało jeszcze w toku prowadzonych czynności kontrolnych, niejednokrotnie w porozumieniu z podmiotami odpowiedzialnymi za wprowadzenie tych produktów na rynek, poprzez wstrzymanie sprzedaży do czasu poprawy oznakowania bądź poprzez wycofanie z oferty handlowej i zwrot do dostawców.

W następstwie przeprowadzonych działań kontrolnych wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej wystosowali do przedsiębiorców odpowiedzialnych za wprowadzenie produktów na rynek 12 wystąpień pokontrolnych (pism informujących o stwierdzonych nieprawidłowościach w oznakowaniu wraz z wnioskami o usunięcie uchybień). Szczegółowe informacje dostępne są w wojewódzkich inspektoratach Inspekcji Handlowej.

Działania UOKiK: do UOKiK wpłynęły akta kontroli czujnika czadu zakwestionowanego w efekcie badań laboratoryjnych. Na ich podstawie zostało wszczęte postępowanie administracyjne, które zostało zakończone decyzją Prezesa UOKiK nr DNR-1/21/2021 - umorzenie na podst. art. 24 ust. 14 pkt 2 OBP (przedsiębiorca usunął przyczyny zagrożeń stwarzanych przez ten produkt) oraz kara 4 000 zł.

Wnioski: w ramach przeprowadzonych kontroli inspektorzy Inspekcji Handlowej stwierdzili nieprawidłowości w nieco ponad 1/4 skontrolowanych partii czujników czadu (25,2 %),

z czego tylko w jednym przypadku stwierdzono wadliwość produktu, polegającą na niezadziałaniu alarmu przy przekroczeniu dopuszczalnego stężenia tlenku węgla 300 pm.

Poprzednia kontrola wykrywaczy tlenku węgla miała miejsce w I kwartale 2018 r. Kontrolami objęto wówczas o 33,3 % mniej przedsiębiorców, jak również skontrolowano o 39,5 % mniej partii produktów, a jednak ogólny odsetek stwierdzonych nieprawidłowości był wyższy – wyniósł bowiem 29,7 %. Do badań laboratoryjnych skierowane zostały poprzednio próbki 7 modeli czujników czadu, z czego wszystkie były kwestionowane z uwagi na niewłaściwe zadziałanie progów alarmowych, obecnie z 16 przebadanych w warunkach laboratoryjnych próbek, zakwestionowano w tym zakresie tylko 1 model czujnika czadu.

Obecne wyniki kontroli pokazują, że systematyczne, niemal rokroczne działania kontrolne dotyczące bezpieczeństwa czujników czadu dają wymierny efekt. Liczba wadliwych czujników tlenku węgla diametralnie obniżyła się.

Załącznik: zestawienie czujników czadu przebadanych laboratoryjnie w latach 2020 i 2021

PORADY DLA KONSUMENTÓW

Tlenek węgla, potocznie zwany czadem, to „cichy zabójca”, ponieważ jest bezwonny i bezbarwny, co czyni go wyjątkowo trudnym do wykrycia. W pomieszczeniach mieszkalnych, w stężeniu zagrażającym zdrowiu lub życiu człowieka, najczęściej pojawia się na skutek pożaru, a także w wyniku wadliwego działania przewodów kominowych (wentylacyjnych/spalinowych/dymowych), podczas użytkowania urządzeń grzewczych spalających paliwa (np. w postaci: drewna, węgla, oleju opałowego, gazu). Osoby wystawione na działanie tlenku węgla w niebezpiecznym stężeniu najczęściej ulegają ciężkiemu zatruciu. W najgorszym wypadku ekspozycja na ten toksyczny gaz może doprowadzić nawet do śmierci. Do największej liczby zatruc dochodzi w okresie jesiennozimowym. Z uwagi na poważny charakter i cykliczność występowania zagrożeń powodowanych przez tlenek węgla, z pomocą mogą przyjść domowe elektryczne wykrywacze tego trującego gazu. Produkty będące w ogólnodostępnej sprzedaży są oferowane najczęściej pod nazwą czujnik czadu lub czujnik tlenku węgla lub detektor tlenku węgla. Wykrywacze tlenku węgla składają się z obudowy, instalacji stałej, czujnika, urządzenia alarmowego oraz odpowiednich wskaźników.

Jeśli planujesz zakup czujnika czadu, koniecznie sprawdź, czy:

- czujnik oznakowany jest nazwą aktualnie obowiązującej normy PN-EN 50291-1:2018-06 - takie oznakowanie może sugerować, że przedsiębiorca odpowiedzialny za produkt przeprowadził stosowne badania przed jego wprowadzeniem na rynek, które poświadczają, że produkt spełnia wymagania bezpieczeństwa,
- określono typ czujnika - typ A emituje alarm wizualny i dźwiękowy, a także może doprowadzić do uruchomienia wentylacji, typ B - tylko emituje alarm wizualny i dźwiękowy,
- wskazano rodzaj zasilania - detektory czadu mogą być zasilane na baterie lub z domowej sieci elektrycznej. Jeśli często masz awarie prądu, wybierz czujnik na baterie,
- do produktu została dołączona broszura lub ulotka z instrukcją użytkowania w języku polskim, wskazująca prawidłową instalację, korzystanie i konserwację czujnika czadu.

Powinieneś dowiedzieć się z niej też, co robić w razie alarmu i jak rozpoznać ewentualną awarię czujnika.

Pamiętaj, że:

- wykrywacze tlenku węgla są urządzeniami zaprojektowanymi do ochrony ludzi przed poważnymi skutkami ekspozycji na tlenek węgla, nie są one jednak w stanie w pełni chronić osób, w szczególności o specjalnych problemach zdrowotnych. W razie wątpliwości, czy korzystać z czujników czadu należy skontaktować się z lekarzem,
- detektory tlenku węgla nie powinny być traktowane jako zamienniki prawidłowej instalacji i konserwacji urządzeń do spalania paliwa. Niezbędne są też okresowe przeglądy, konserwacja oraz naprawy przewodów kominowych,
- nie zatykaj otworów wentylacyjnych ani nie zaklejaj okien w pomieszczeniach, w których są urządzenia mogące emitować tlenek węgla. Regularnie otwieraj tam okna,
- do instalacji detektora wezwij fachowca, jeśli instrukcja tego wymaga,
- zaleca się zainstalowanie detektora czadu wszędzie tam, gdzie korzystasz z urządzeń grzewczych, w których następuje spalanie gazu lub innego paliwa (np. piecyki gazowe, piece opalane węglem lub drewnem, kotły olejowe, piece kaflowe, kominki, gazowe ogrzewacze pomieszczeń),
- najlepiej zamocować go na wysokości głowy dorosłego człowieka – od około 1,5 m od podłogi, przynajmniej 30 cm od sufitu; nie należy montować urządzenia przy samym suficie, w rogach pomieszczenia, ani przy oknach lub kratkach wentylacyjnych,
- jeśli uruchomi się alarm, należy otworzyć szeroko okna i drzwi, ewakuować siebie i domowników, a jeśli to jest budynek wielorodzinny - powiadomić o niebezpieczeństwie również sąsiadów,
- o ulatnianiu się tlenku węgla lub zatruciu czadem poinformuj odpowiednie służby. Zadzwoń na numer alarmowy – 112, do straży pożarnej – 998, na policję – 997, pogotowie ratunkowe – 999 czy pogotowie gazowe – 992.